

Jádro bez ideologie

Nejlepší cestou k 5. bloku Dukovan by bylo koupit ruský jaderný ostrov a pustit se do práce vlastními silami

FRANTIŠEK HEZOUČKÝ

odborník
na jadernou energii

Jště ani nebyla vypsána soutěž na výstavbu pátého bloku Jaderné elektrárny Dukovany, a již se rozhořela zvláštní diskuse, co stavět, respektive co nestavět. Hovoří o tom především někteří politici a odborná diskuse chybí. Předpokládám ale, že naším společným zájmem by měla být optimální volba pro Českou republiku.

Rád bych předložil pár argumentů, které by podle mého soudu neměly být opomenuty a o nichž by i laická veřejnost měla být informována. Minimální kritéria výběru uvažovaná v zadání soutěže by měla být:

1. Jaderná bezpečnost projektu.

2. Objem práce pro český a slovenský průmysl nejen pro období výstavby, ale i služby a náhradní díly po dobu celé životnosti bloků 60, možná 80 let. To je požadavek důležitý. V tomto požadavku je obsažena i energetická bezpečnost republiky, protože tím budeme soběstační a bude minimalizována závislost na jakýchkoliv zahraničních dodavatelích. S tím souvisí transfer know-how = předání znalostí i příslušné dokumentace pro výrobu komponent, které souvisí s budoucí nezávislostí na jakýchkoliv zahraničních dodavatelích.

3. Pořizovací cena je důležitá, ale zdaleka nemůže být jediným výběrovým kritériem. Je třeba brát v úvahu klady a záporny během celého provozního života, nejen období výstavby.

Všechno jsme si postavili sami

Máme bezpochyby velkou výhodu, na kterou se zapomíná: všech šest našich provozovaných bloků jsme si postavili sami. Koupili jsme projekt ruského jaderného ostrova, Energoprojekt Praha projekt přizpůsobil pro naše stavební firmy a průmysl a integroval s turbínovým ostrovem, který byl zcela českým projektem a dodávkou. Dnes máme šanci si podobný postup zopakovat. Realizace by byla přece jen komplikovanější, protože náš průmysl značně utrpěl divokou privatizací, ale jde o variantu, o které zatím nikdo neuvažuje, protože ti, kdo hodlají rozhodovat, u výstavby našich předcházejících jaderných bloků nebyli, náš průmysl podceňují, nebo i hanobí.

Rád bych podotkl, že i dnes většinu zařízení – včetně systému kontroly a řízení, který bývá zmiňován jako důvod vedoucí některé služby k obávám, že jeho prostřednictvím by někdo dálkově mohl naši elektrárnu ovládat – jsme schopni vyrobit a programovat sami v ZAT Příbram. Tím uváděný důvod padá. Turbínový ostrov by samozřejmě byl zcela dodán pl-

Minulost a současnost. Kaplička připomíná obec Lipňany, která zanikla kvůli výstavbě dukovanské elektrárny. FOTO MAFRA - PETR LEMBERK

zeňskou Doosan Škoda Power, řízení a koordinace výstavby jaderného ostrova Škodou JS, celou stavební část by zajistily naše stavební firmy. Máme ale i další podniky, které by se určitě rády zapojily. Kvalifikovaná práce pro naše lidi – kdo chce přijít s variantou pro republiku lepší?

Problém této varianty, která některé ideology mezi politiky dráždí, je, že vychází z následujícího faktu: nejlepší projekt jaderného ostrova, který je v současné době na trhu a který je nejvhodnější pro naši republiku, je z dílny petrohradského Atomenergoprojektu. Prostudoval jsem a porovnal projekty potenciálních uchazečů. Mezi specialisty z oboru máme otázku prodiskutovánu.

Představitelé jiných evropských demokratických zemí (Maďarsko, Finsko) uvažují racionálně, bez ideologických předpojatostí. Vybrali si rovněž petrohradský projekt z praktických technických důvodů. Velkou, neocenitelnou výhodou pro našeho provozovatele by bylo, že jde o možnost celoživotního sdílení provozních zkušeností s jejich identickými bloky.

Uváděná pořizovací cena je 160 miliard Kč za jeden blok. Kdybych měl právo rozhodovací, udělal bych vše pro to, aby ty peníze zůstaly z větší části doma. Doma ve firmách, které tu platí daně, které přinesou kvalifikovanou práci našim lidem, rovněž zde platícím daně a živícím zde své rodiny.

Nikdo se dosud nepokusil jednat o koupi „jen“ projektu jaderného ostrova a pustit se do práce vlastními silami. Jeho koupě by přišla odhadem na pět až šest miliard korun. Pro takový

Některé ideology mezi politiky dráždí, že nejlepší projekt jaderného ostrova, který je na trhu a který je nejvhodnější pro Česko, je z dílny petrohradského Atomenergoprojektu

”

scénář, ve prospěch českého průmyslu, jsem se už snažil konat osvětu i mezi některými parlamentními politiky před vypsáním minulého tendru před zhruba sedmi lety. V jednom případě se mi (na půdě parlamentu) dostalo překvapivé otázky: „A jaké fičko z toho budu mít já?“ Zřejmě pokud bude hlavním dodavatelem někdo z vhodného zahraničí, lze nějaké to „fičko“ očekávat.

Chce to sebedůvěru, zodpovědnost a kuráž

Pustit se do práce vlastními silami vyžaduje sebedůvěru, zodpovědnost i sílu k překonávání překážek. Je pohodnější přenést zodpovědnost na zahraničního dodavatele. Částka 160 miliard je dost velká, mnozí si na ni dělají zálsuk a nebudou šetřit silami, aby se k ní dostali a aby vytlačili z trhu i domácí podniky. K tomu lze na-

jmout profesionální propagandisty, kteří budou vystupovat jako nevládní organizace, jež budou šířit informace o negativních spolupráce s Ruskou federací. Stačí investovat trochu peněz. Lze také získat pár senátorů a poslanců, kteří se chtějí zviditelnit například před dalšími volbami. A stokrát opakovaná lež se stane pravdou i módou ji bez rozmyslu opakovat.

Rusové vynikají kromě kosmické techniky i v jaderné energetice. Mám mezi Američany řadu přátel, nejen z období mého působení u Westinghouse, jenže jsem především český patriot a nebudu tvrdit, že jejich projekt je lepší než ten petrohradský.

V aktualizované Státní energetické koncepci se uvažuje o postupné výstavbě několika bloků, potřebných pro náhradu uhelných elektráren. Tyto bloky musí být stejné kvůli synergickým efektům jak ve výstavbě, tak i v provozu – stejné náhradní díly, stejné jaderné palivo, stejná podpůrná pracoviště ÚJV Řež, Ústav aplikované mechaniky, výrobní a servisní podniky, vysoké školy... A svým studentům bych přál, aby měli možnost vyrůst při náročných pracích ve vynikající, světem uznávané specialisty.

Půjde tedy i o strategické státnické rozhodnutí, jak oživit, nebo zcela zahubit náš jaderně energetický průmysl.

Autor byl hlavním inženýrem spouštění všech čtyř bloků jaderné elektrárny v Dukovanech, v Temelíně spustil oba nové bloky. Působil také ve společnostech Westinghouse a Colenco a v Mezinárodní agentuře pro atomovou energii. Nyní přednáší na Západočeské univerzitě v Plzni a na ČVUT.